

Brusel 15. listopadu 2019
(OR. en)

14056/19

LIMITE

DROIPEN 181
COPEN 430
JAI 1185
CT 122
FREMP 163
SOC 745

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	13631/19
Předmět:	Závěry Rady o právech obětí

1. Posílení ochrany práv obětí trestných činů je jednou z priorit pracovního programu předsednictví. Tomuto tématu byla věnována diskuse během pracovního oběda v rámci zasedání Rady pro SVV (spravedlnost) dne 7. října 2019; diskuse proběhla na základě dokumentu připraveného předsednictvím¹. Delegace uvítaly iniciativu předsednictví zabývat se tímto tématem a přijmout v této oblasti další opatření.
2. V další fázi předsednictví předložilo návrh závěrů Rady², jejichž cílem je posílit stávající rámec EU v oblasti práv obětí, zlepšit a zefektivnit jeho provádění a dále jej rozpracovat. V tomto ohledu obsahuje návrh závěrů Rady konkrétní opatření a iniciativy, které mají Komise a členské státy přijmout a dále rozvíjet.

¹ Dokument 12401/19 + COR 1.

² Dokument 12630/19.

3. Návrh závěrů Rady byl na zasedáních konaných ve dnech 9. a 22. října 2019 projednán Pracovní skupinou pro justiční spolupráci v trestních věcech³. Návrh závěrů Rady ve znění, které je výsledkem uvedených dvou zasedání a které zohledňuje rovněž písemné připomínky předložené členskými státy v rámci zjednodušeného písemného postupu⁴, byl předložen výboru CATS na zasedání konaném dne 12. listopadu 2019⁵. Delegace potvrdily dohodu ohledně znění návrhu závěrů Rady, které je uvedeno v příloze této poznámky.
 4. Předsednictví má v úmyslu předložit návrh závěrů Rady ve znění uvedeném v příloze této poznámky k přijetí Výboru stálých zástupců na zasedání konajícím se dne 20. listopadu 2019 a Radě pro SVV (spravedlnost) na zasedání konajícím se dne 3. prosince 2019.
-

³ Dokument 13125/19.

⁴ Dokument 13531/19.

⁵ Dokument 13631/19.

NÁVRH ZÁVĚRŮ RADY O PRÁVECH OBĚTÍ

Rada,

- připomínajíc významný pokrok, jehož bylo dosaženo při vytváření komplexního rámce EU v oblasti práv obětí;
 - zdůrazňujíc, že je důležité tento rámec za účasti všech příslušných zúčastněných stran dále rozvíjet a zlepšit jeho hladké a účinné provádění;
- 1) OPĚTOVNĚ PŘIPOMÍNÁ novou strategickou agendu Evropské unie, podle níž je ochrana občanů a svobod klíčovou prioritou činnosti Unie na období 2019–2024. Evropská rada znovu potvrdila, že Evropa musí být místem, kde se lidé cítí být svobodní a v bezpečí.
 - 2) S uspokojením BERE NA VĚDOMÍ činnost Komise zaměřenou na další zlepšení práv obětí i na určení vhodných zlepšení v oblasti přístupu obětí k odškodnění. Rada se dále domnívá, že dobrý základ pro budoucí činnost představuje zpráva nazvaná „Posílení práv obětí: od kompenzace po náhradu škody – k nové strategii EU pro práva obětí na období 2020–2025“⁶.
 - 3) UZNÁVÁ význam činnosti prováděné Agenturou Evropské unie pro základní práva (FRA), zejména v souvislosti s výzkumem a studiemi týkajícími se zjišťování a odstraňování nedostatků v oblasti práv obětí, například souboru čtyř zpráv o spravedlnosti pro oběti násilných trestných činů zveřejněného v dubnu roku 2019. Rada se na základě stanovisek uvedených ve zmíněných zprávách domnívá, že je zřejmé, že jsou zapotřebí opatření ke zlepšení přístupu obětí ke spravedlnosti a k odškodnění.

⁶ Tato zpráva je uvedena v dokumentu 8629/19.

- 4) PŘIPOMÍNÁ předchozí závěry Rady o obětech terorismu⁷ a o předcházení všem formám násilí páchaného na ženách a dívkách, včetně mrzačení ženských pohlavních orgánů, a boji proti tomuto násilí, vydané v roce 2014⁸.
- 5) UZNÁVÁ hmatatelné výsledky práce vykonané v rámci horizontálního mandátu koordinátora EU pro boj proti obchodování s lidmi, v souladu s článkem 20 směrnice EU o boji proti obchodování s lidmi, a to i pokud jde o přístup k právům obětí obchodování s lidmi a jejich uplatňování a v souvislosti se sdělením „Zpráva o opatřeních navazujících na strategii EU vymýcení obchodu s lidmi a stanovení dalších konkrétních opatření“ z roku 2017.
- 6) DOMNÍVÁ SE, že je obzvláště důležité nadále vykonávat a zintenzivnit činnost směřující k posílení práv obětí v Evropské unii. Za tímto účelem by mělo být brzy dokončeno dosud probíhající hodnocení provádění nejnovějších právních nástrojů, jako je směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 o boji proti terorismu⁹ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/JHA¹⁰. Rada zastává názor, že je na místě pokračovat v rozvoji politiky Evropské unie týkající se obětí v souladu s nejnovějšími příslušnými právními předpisy EU a s ohledem na potřeby a práva obětí.
- 7) POVAŽUJE vrácení zajištěného majetku oběti podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci¹¹ za důležitý prostředek uznání oběti.

⁷ Dokument 9719/18.

⁸ Dokument 9543/14.

⁹ Úř. věst. L 88, 31.3.2017, s. 6.

¹⁰ Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57.

¹¹ Úř. věst. L 303, 28.11.2018, s. 1.

- 8) ZDŮRAŽŇUJE, že je v členských státech třeba intenzivněji rozpracovávat předpisy související s právy obětí do osvědčených postupů. Je důležité, aby oběti měly jistotu, že jejich práva se uplatňují v praxi bez ohledu na to, v kterém členském státě k trestnému činu došlo. Přístup obětí k právům je třeba zajistit zvýšením účinnosti komunikace adresované obětem, a to pomocí veškerých vhodných opatření. Kromě toho je třeba poskytovat komplexní a trvalou podporu, pokud jde o odbornou přípravu a znalosti osob, které se s oběťmi setkávají.
- 9) ZDŮRAŽŇUJE význam finančních prostředků EU vynakládaných na podporu práv obětí trestných činů v členských státech. Rada považuje za nezbytné, aby možnost financovat opatření a iniciativy zaměřené na zlepšení práv obětí byla součástí programu Spravedlnost, programu Práva a hodnoty a Fondu pro vnitřní bezpečnost v rámci víceletého finančního rámce Unie na období 2021–2027.
- 10) UZNÁVÁ, že záležitosti týkající se práv obětí jsou interinstitucionální a vícerozměrné povahy, týkají se různých složek státní správy a vyžadují koordinaci. Při rozvoji koordinace na úrovni EU je třeba před tím, než se začne uvažovat o vytvoření nových koordinačních struktur či o změně stávajících úkolů, vyhodnotit zkušenosti týkající se úkolů souvisejících s koordinací. Zejména je třeba zabránit překrývání se stávajícími mandáty a koordinačními rámci na úrovni EU zřízenými v souladu s unijním právem. Je důležité, aby EU aktivně podporovala přeshraniční spolupráci mezi členskými státy. Vnitrostátní koordinační struktury by však měly zůstat výhradní odpovědností členských států.
- 11) KONSTATUJE, že i přes značné úsilí o zajištění toho, aby se v kybernetickém prostoru uplatňovala pravidla a dodržovala práva, jsou na vzestupu všechny formy kyberkriminality a škodlivého chování on-line, což vyvolává potřebu zajistit ochranu obětem, které se v přeshraničním kontextu staly subjektem porušování základních práv a zneužití totožnosti, utrpěly hospodářské ztráty a byla poškozena jejich dobrá pověst.

- 12) ZASTÁVÁ NÁZOR, že musí být posílena spolupráce na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni. Spolupráci mezi členskými státy, a její účinnost, je třeba posílit využíváním stávajících sítí EU. V úvahu by připadala spolupráce mezi evropskou sítí pro práva obětí¹² a jinými relevantními sítěmi EU, jako jsou Evropská justiční síť¹³ a Evropská síť pro předcházení trestné činnosti¹⁴. Rada se dále domnívá, že zasedání ústředních kontaktních bodů vymezených ve směrnici o odškodňování by mohla být pořádána pravidelněji, například ve spojení se zasedáními či aktivitami evropské sítě pro práva obětí. V zájmu jednoznačného uznání hlediska obětí a posílení podpory, která je jim poskytována, je třeba aktivně prosazovat partnerství s organizacemi či jinými aktéry, kteří obětem poskytují podpůrné služby.
- 13) ZASTÁVÁ NÁZOR, že náhrada škody způsobené obětem trestnou činností patří mezi nejdůležitější práva obětí. Povinnost účinně odškodnit oběti má přitom v první řadě pachatel. V blízké budoucnosti by mělo být vyvinuto zvláštní úsilí s cílem zlepšit účinný přístup obětí k odškodnění prostřednictvím státu, které v rámci ustanovení o vnitrostátních systémech odškodnění stanoví směrnice o odškodňování. Tím selepší zejména situace obětí úmyslných násilných trestných činů .

¹² Evropská síť pro práva obětí byla zřízena v rámci provádění závěrů Rady o zřízení neformální evropské sítě pro práva obětí, přijatých v červnu roku 2016 (dokument 9997/16).

¹³ Rozhodnutí Rady 2008/976/SVV ze dne 16. prosince 2008 o Evropské soudní síti (Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 130).

¹⁴ Rozhodnutí Rady 2009/902/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o zřízení Evropské sítě pro předcházení trestné činnosti (EUCPN) a o zrušení rozhodnutí 2001/427/SVV (Úř. věst. L 321, 8.12.2009, s. 44).

- 14) MÁ ZA TO, že v zájmu zlepšení přístupu obětí k odškodnění by měla být zvážena vhodná opatření. Tato opatření by mohla zahrnovat posílení spolupráce na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU. V závislosti na výsledku probíhajícího hodnocení by mohla být zvážena rovněž případná revize směrnice o odškodňování. Součástí případné revize by mělo být i další vymezení úkolů vnitrostátních kontaktních bodů. Při zvažování budoucích opatření v oblasti přístupu obětí k odškodnění je navíc třeba poskytnout více informací týkajících se obtíží, které se vyskytly při provádění směrnice o odškodňování. Kromě toho je zapotřebí i více informací o vnitrostátních kritériích pro odškodnění a vymezení úmyslných násilných trestných činů.
- 15) ZDŮRAZŇUJE, že v zájmu zjednodušení státních systémů odškodnění, jakož i náležitého zohlednění rozdílů mezi členskými státy je třeba zachovat finanční formu odškodnění. Členské státy by se měly snažit zajistit, aby oběti nebyly při uplatňování nároku na odškodnění vystaveny sekundární viktimizaci, a to poskytováním vhodné podpory a ochrany. Rada se nedomnívá, že by bylo možné harmonizovat odškodňování a státní systémy odškodnění, mohlo by se však zvážit, zda by nemohla být do určité míry harmonizována definice obětí, které mají nárok na odškodnění ze strany státu.

Evropská komise se vyzývá, aby:

1. VYPRACOVALA strategii EU v oblasti práv obětí na období 2020–2024. Strategie by měla být ucelená a měla by se vztahovat na všechny oběti trestné činnosti se zvláštním důrazem na oběti násilných trestných činů. Měla by obsahovat systematický přístup, který zajistí účinný přístup obětí ke spravedlnosti a odškodnění.
2. Do strategie ZAHRNULA tato opatření: podpora sdílení osvědčených postupů mezi členskými státy, pokud jde o zlepšení přístupu obětí k informacím, podpoře a ochraně, nové praktické iniciativy v oblasti odborné přípravy a koordinace a posilování činnosti stávajících sítí EU, jako jsou evropská síť pro práva obětí a síť vnitrostátních kontaktních bodů zřízených podle článku 16 směrnice o odškodňování. V této souvislosti se Komise vyzývá, aby vyhodnotila činnost a hodnotu evropské sítě pro práva obětí a sítě vnitrostátních kontaktních bodů a aby posoudila, zda by nebylo vhodné tyto dvě sítě sloučit.
3. V rámci výše uvedené strategie VYHODNOTILA stávající právní rámec v oblasti práv obětí. Zvláštní pozornost by měla být věnována přezkumu pravidel EU týkajících se odškodňování, jako je směrnice o odškodňování. Posouzeny by měly být rovněž účinky rámcového rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. února 2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut na odškodnění obětí¹⁵, pokud jde o přístup obětí k odškodnění.
4. VYZVALA Eurojust, Agenturu Evropské unie pro základní práva, Evropský institut pro rovnost žen a mužů a evropskou síť pro práva obětí, aby posoudily, jak zlepšit spolupráci a výměnu informací mezi příslušnými orgány, pokud jde o oběti násilné trestné činnosti v přeshraničních případech. Přispět by dále mohly Evropská síť pro justiční vzdělávání a Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva, zejména pokud jde o odbornou přípravu v rámci příslušných orgánů.
5. ZAJISTILA PLNÉ VYUŽITÍ finančních nástrojů EU při prosazování práv obětí trestné činnosti a aktivně šířila informace o možnostech financování EU zaměřeného na zlepšení práv obětí v členských státech.

¹⁵ Úř. věst. L 76, 22.3.2005, s. 16.

Členské státy se vyzývají, aby:

1. ZAJISTILY úplné a správné provedení stávajících právních předpisů EU týkajících se práv obětí ve vnitrostátním právu, jakož i jejich účinné praktické provádění.
2. SPLNILY závazek, že provedou opatření dohodnutá v nedávných závěrech Rady v oblasti práv obětí.
3. ZAJISTILY, aby se vnitrostátní orgány příslušné pro odškodnění v případě potřeby účastnily vnitrostátních a dvoustranných opatření a schůzek vnitrostátních kontaktních bodů s cílem posílit spolupráci.
4. ZAJISTILY komplexní a ucelený přístup k právům obětí, který bude zahrnovat všechny aktéry, u nichž je pravděpodobné, že budou s oběťmi přicházet do styku, a bude zahrnovat přístup obětí k informacím o právech, podpoře a ochraně v souladu s jejich individuálními potřebami.
5. ZAJISTILY existenci vnitrostátních politik v oblasti odškodňování týkajících se přístupu obětí k odškodnění a v případě potřeby vypracovaly opatření ke zlepšení jejich fungování. Při tom se lze zaměřit na zlepšení možností pro využívání nových technologií s cílem lépe informovat oběti, pokud jde o odškodnění. Informace by měly být interaktivní, uživatelsky vstřícné a přístupné všem uživatelům. Členské státy by měly zvážit, zda tyto informace kromě národních jazyků nezpřístupní alespoň v angličtině. Členské státy se rovněž vybízejí, aby vyvíjely elektronické služby a uživatelsky vstřícné formuláře pro podávání žádostí o odškodnění.
6. ZVÝŠILY informovanost úředníků, u nichž je pravděpodobné, že se budou přicházet do styku s oběťmi, pokud jde o státní systémy odškodnění, například poskytováním odborné přípravy. Členské státy se dále vyzývají, aby zvážily, zda by školení podle článku 25 směrnice o právech obětí nemělo být poskytováno také v rámci orgánů příslušných pro odškodnění.
7. Při prosazování práv obětí trestných činů PLNĚ VYUŽÍVALY finančních nástrojů EU, mimo jiné i v rámci vývoje a vytváření interaktivních a uživatelsky vstřícných vnitrostátních internetových stránek, telefonních linek pomoci a mobilních aplikací pro orgány příslušné v členských státech pro odškodnění.